

COLECȚIA RÂSUL LUMII

CHRISTOPHER BUCKLEY (n. 1952, Washington), scriitor și editor la Forbes, este unul dintre satiriștii politici de forță ai Americii. Fost consilier personal al lui George Bush, Buckley nu ratează prilejurile de a-i lua peste picior pe democrați, ba chiar le vânează pașii greșiți. Dovada? Romanul *No Way to Treat a First Lady* (*Nu te porți așa cu Prima Doamnă*), publicat la scurtă vreme după scandalul Monica Lewinsky. Viața pe coridoarele puterii, fanatismul grupurilor de lobbying, efectele imprevizibile ale corupției, crizele de pe Capitol Hill sau de la Casa Albă, raporturile administrațiilor democratice cu țările islamice și obsesiile americanului de rând (la loc de cinste, OZN-urile, îndobitocirea prin televiziune și literatura motivațională) sunt câteva dintre subiectele pe care Buckley le fructifică în veritabile recitaluri de măiestrie comică.

Cărți de Christopher Buckley:

Nu te porți așa cu Prima Doamnă (*No Way to Treat a First Lady*, Humanitas, 2005)

Florence a Arabiei (*Florence of Arabia*, Humanitas, 2007)

Deranj la Casa Albă (*The White House Mess*, Humanitas, 2007)

Dumnezeu mi-e broker (cu John Tierney) (*God Is My Broker*, Humanitas, 2008)

Fumatul strict permis (*Thank You for Smoking*, Humanitas, 2009)

Omuleții verzi (*Little Green Men*, în curs de apariție la Humanitas)

Dacă mori, sărim cu banu' (*Boomsday*, în curs de apariție la Humanitas)

Îți fac o Curte Supremă (*Supreme Courtship*, în curs de apariție la Humanitas)

CHRISTOPHER
BUCKLEY

FUMATUL
strict
PERMIS

Traducere din engleză de
CORNELIA BUCUR

HUMANITAS
BUCUREȘTI

Coordonatorul colecției: Radu Paraschivescu

Coperta: Angela Rotaru

Tehnoredactor: Manuela Măxineanu

Corector: Iuliana Pop

DTP: Dumitru Olteanu, Cornel Drăghia

Tipărit la „Accent Print“ – Suceava

Christopher Buckley

Thank You For Smoking

© 1994 by Christopher Taylor Buckley

All rights reserved

© HUMANITAS, 2009, pentru prezenta versiune românească

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

BUCKLEY, CHRISTOPHER

Fumatul strict permis / Christopher Buckley; trad.: Cornelia Bucur. –
București: Humanitas, 2009

ISBN 978-973-50-2406-2

I. Bucur, Cornelia (trad.)

821.111(73)-31=135.1

EDITURA HUMANITAS

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România

tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51

www.humanitas.ro

Comenzi carte prin poștă: tel./fax 021/311 23 30

C.P.C.E. – CP 14, București

e-mail: cpp@humanitas.ro

www.libhumanitas.ro

Lui John Tierney
LF

prolog

Nick Naylor fusese făcut în multe feluri de când devenise principalul purtător de cuvânt al Academiei pentru Studiul Tutunului, dar până acum nu-l comparase nimeni cu Satana. Conferențiarul, el însuși beneficiarul unor finanțări guvernamentale generoase pentru războiul sfânt pe care-l ducea îndârjit împotriva industriei care le furniza rămășițelor tușitoare ale celor cincizeci de milioane de americani fumători plăcerea preferată și interzisă, arăta acum către imaginea proiectată pe peretele uriașei săli de recepții a hotelului. Nu avea nici coarne, nici coadă; avea o tunsoare obișnuită și arăta ca un om pe lângă care ai fi putut trece oricând pe coridor, dar pielea îi era roșie ca focul, de parcă tocmai s-ar fi îmbăiat în apa de răcire a unui reactor nuclear; iar ochii – ochii strălucitori, vii – aduceau vibrant cu ai unui codoș. Legenda era scrisă cu caracterele distinctive de pe pachetele de țigări pe care cei de la birou le numeau „Hysterica Bold“. Ea spunea: „ATENȚIE: SUNT OAMENI CAPABILI SĂ SPUNĂ ORICE CA SĂ VÂNDĂ ȚIGĂRI.“

Publicul – compus din 2 500 de „profesioniști din domeniul sănătății“, aprecie Nick, care, frunzărind o listă de participanți, nu reușise să găsească decât câteva nume de doctori – începu să toarcă la vederea diapozitivului. Nick cunoștea bine torsul acesta. Adulmecă în aer izul de

iarba-măței și și-i închipui ascuțindu-și ghearele pe brațele fotoliilor.

— Sunt sigur că următorul nostru... invitat...

Vorbitorul ezită, termenul era prea neutru pentru a descrie un om care își câștiga traiul omorând 1 200 de ființe omenеști pe zi. O mie două sute de oameni – două avioane pline cu bărbați, femei și copii. Da, copiii nevinovați, lipsiți de un viitor luminos, de clipele minunate ale marcării eseului victorios, ale absolvirii liceului și facultății, căsătoriei, nașterii de urmași, de clipele împlinirii profesionale, inovațiilor în tehnologie, medicină sau economie – cine mai știe câți laureați ai Premiului Nobel? Mieluși, măcelăriți de Nicholas Naylor și de demonii din industria tutunului, pe care cu atâta abilitate îi reprezenta. Mai bine de 400 000 pe an! Aproape de pragul de o jumătate de milion. Genocid, asta era, destul ca să-ți dea lacrimile, dacă aveai o inimă, gândul la atâtea... victime cu viețile strivite ca niște chiștoace în scrumierele lăcomiei corporatiste de către acest călău *yuppie* în vârstă de patruzeci de ani, înalt și zvelt, elegant îmbrăcat, care, desigur,

— ... nu are nevoie... de nici o... prezentare.

Nu avea sens să încerce să înmoaie un asemenea auditoriu cu obișnuitele glume nesincere care, la Washington, treceau drept autoironie autentică. Era mai sigur să încerce onestitatea nesinceră.

— Mă credeți sau nu, începu el, jucându-se cu cravata de mătase, ca să arate că avea emoții, când de fapt nu avea, sunt încântat să mă aflu aici, la Simpozionul Plămâni Curați 2000.

De când secolul XX era pe moarte, apropiindu-se cu surle și trâmbițe de final, toate conferințele programate se intitulau Bla Bla 2000, pentru a-și conferi un aer de importanță milenară, care să nu rămână neobservat de comisiile relevante de alocare a fondurilor din Congres,

sau „tâțe“, cum erau botezate de grupurile de interes care își asigurau existența sugând de la ele. Nick se întreba dacă la fel se întâmplase și cu conferințele din anii 1890. Oare atunci s-o fi ținut un Simpozion al Bicelor de Căruțași 1900, subvenționat din fonduri federale?

Publicul nu răspunse la revărsarea introductivă de onestitate a lui Nick. Măcar nu-l fluierau. Își aruncă privirile spre masa cea mai apropiată, o masă rotundă, cu dușmani inveterați. Dușmanii ocupau de obicei locurile din față, luând febril notițe în carnetele – plătite din banii contribuabililor americani – pe care le găseau în mapele din imitație de piele întoarsă, plătite, la fel, de valorile chihlimbarii de contribuabili, și însemnate ordonat cu logoul conferinței: PLĂMÂNI CURAȚI 2000. O să le ducă acasă și o să le dea copiilor, făcând economie la prețul unui tricou. *Ai mei au fost la Washington și eu m-am ales doar cu o amărată de mapă.* Dușmanii, ațâțați de vorbitorii anteriori până la extazul freneziei neopuritane, erau de-acum încordați, cu fesierii strânși. Îl mâncau din priviri.

— Pentru că, urmă Nick, deja epuizat de inutilitatea secătuită a tentativei, convingerea mea fermă este că lucrul de care avem nevoie într-o măsură mai mare este nu *confruntarea*, ci *consultarea* (plagiat direct după Școala Jesse Jackson de Oratorie cu Rimă și fără Sens, dar iată că funcționa). Și sunt în mod special recunoscător conducerii de la Plămâni Curați 2000 pentru că (o notă de amuzament hâtru, pentru a le da de înțeles că știa că organismul de conducere al lui Plămâni Curați 2000 se bătuse precum pușcașii marini pe Muntele Suribachi pentru a-l împiedica să participe la conferință), în fine, a acceptat să facă din acest eveniment o conferință în adevăratul sens al cuvântului. Am nutrit dintotdeauna convingerea profundă că, dată fiind complexitatea chestiunii de care ne ocupăm, lucrul de

care avem nevoie este nu să vorbim mai mult unii *despre* alții, ci unii *cu* alții.

Făcu o pauză de o fracțiune de secundă, lăsând timp creierelor să proceseze subtila înlocuire cu „chestiune“ a sintagmei „dreptul industriei producătoare de țigarete de a măcelări o jumătate de milion de americani pe an“.

Până aici, toate bune. Nu se ridicase nimeni să strige: *ești un criminal în masă!* Era mai greu să revii pe drumul cel bun după ce fusesse comparat cu Hitler, Stalin sau Pol Pot.

Buclucul apăru însă la sesiunea de întrebări și răspunsuri. O femeie de pe la jumătatea sălii se ridică și declară că Nick „părea să fie un tânăr simpatic“, provocând câteva hohote înăbușite; și continuă spunând că dorea „să-i împărtășească o experiență recentă“. Nick se încordă. Pentru el, nici o „experiență împărtășită“ cu cineva din această sală nu putea să aducă vreun lucru bun. Femeia se lansă în descrierea cu lux de amănunte a „curajoasei bătălii“ împotriva cancerului de plămâni a unei persoane apropiate, dispărute. După care, mai mult tristă decât mâniosă, îl întrebă pe Nick:

— Cum puteți dormi noaptea?

Familiarizat cu astfel de ocazii, Nick dădu compătitor din cap, în timp ce erau evocate detaliat ultimele ceasuri pline de eroism ale unchiului Harry.

— Vă mulțumesc că ne-ați împărtășit toate acestea, doamnă, și cred că vorbesc în numele tuturor celor care se află în sală când spun că regretăm tragica pierdere, dar mai cred că de fapt chestiunea cu care ne confruntăm astăzi, aici, este dacă noi, ca americani, suntem doritori să urmăm preceptele unor documente precum Declarația de Independență, Constituția sau Primele 10 Amendamente. Dacă răspunsul e da, atunci cred că drumul nostru este limpede. Și mai cred că, dacă unchiul dumneavoastră, despre care

nu mă îndoiesc că a fost un om minunat, ar fi astăzi aici, s-ar putea să fie de acord că, dacă începem să demolăm principiile fundamentale formulate de Părinții Națiunii, dintre care, dacă vă amintiți, mulți erau cultivatori de tutun, doar de dragul unor speculații care, cinstit vorbind, nu au o bază științifică, înseamnă că primejduim nu doar libertățile noastre, ci și pe ale copiilor noștri, și pe ale copiilor copiilor noștri (aici era absolut esențial să nu se oprească, lăsând uimitorul *non sequitur* să prindă rădăcini în procesoarele lor neurale). Isteria antitutun nu este un lucru nou. Vi-l amintiți, cu siguranță, pe Murad al IV-lea, sultanul turc (bineînțeles că nimeni nu avea idee măcar cine era Murad al IV-lea, dar oamenii agreează un pic de linguseală intelectuală). Murad, după cum vă amintiți, și-a băgat în cap că oamenii n-ar trebui să fumeze, drept care a scos fumatul în afara legii și apoi a început să iasă noaptea, îmbrăcat ca un turc oarecare, și să cutreiere străzile Istanbulului, prefăcându-se că face șoc nicotinic și implorându-i pe oameni să-i vândă niște tutun. Și dacă i se făcea milă cuiva și-i dădea să fumeze... pac! Murad îl scurta pe loc de cap. Și lăsa trupul acolo unde era, în stradă, să putrezească. ATENȚIE: VÂNZAREA DE TUTUN LUI MURAD AL IV-LEA VĂ POATE PRIMEJDUI SĂNĂTATEA.

Nick se apropia de lovitura de grație.

— Mie, unuia, îmi place să cred că noi, ca popor, am lăsat în urmă vremurile execuțiilor sumare pentru vina de-a fi încercat să ne găsim fericirea, așa cum o vede fiecare.

Și astfel, după ce comparase mișcarea modernă americană împotriva fumatului cu nenorocirile unui sângeros secol al XVII-lea otoman, Nick putea încheia, convins că dăduse hoardele inamice înapoi, temporar, câțiva centimetri. Nu era mult, dar, într-un asemenea război, echivala cu o mare victorie.